

ТЕНДЕНЦІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ АВСТРІЇ ТА УКРАЇНИ

У статті розглядаються основні тенденції побудови та вдосконалення освітніх програм закладів середньої освіти Австрії та України. Визначено вплив політичних і соціальних чинників на реформування змісту середньої освіти в країнах, що вивчаються. Наголошено на необхідності переходу до нової моделі загальноосвітнього середнього закладу та зміни ставлення суспільства до освіти. Акцентовано увагу на позитивному досвіді модернізації змісту освіти та впровадженні аналогічних змін у вітчизняній системі освіти. Показано важливість оновлення освітніх програм в умовах розвитку інформаційного простору. Проаналізовано документи, у яких йдеться про побудову освітніх програм на засадах компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів. Обґрунтовано доцільність впровадження нових освітніх стандартів, що надасть можливість спрямувати навчально-виховний процес на розвиток предметних компетентностей і внесення змін до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Встановлено, що модернізація освітніх програм здійснюється відповідно до світових тенденцій реформування системи середньої освіти. Виокремлено загальні для обох країн тенденції щодо вдосконалення освітніх програм: тенденція до побудови освітніх програм на засадах компетентнісного підходу та до вдосконалення освітніх програм на засадах особистісно орієнтованого підходу. Зазначено, що ідеї про виховання успішної особистості в умовах інтенсивного інформаційного потоку та основні положення концепції про всебічний і гармонійний розвиток дитини спрямували розроблення освітніх програм на збалансування рівня впровадження інформаційних і технологічних ресурсів та індивідуальних здібностей особистості в процесі її розвитку в школі та поза межами закладу. Розкрито спільні завдання освітніх програм закладів середньої освіти країн, що вивчаються. Зроблено висновки, що соціальні фактори скеровують шляхи вдосконалення освітніх програм на ефективне забезпечення навчально-виховного процесу з урахуванням інтелектуального потенціалу особистості.

Ключові слова: освітні програми, модернізація, трансформація, зміст освіти, впровадження, освітні стандарти, розвиток предметних компетентностей, удосконалення, спрямовувати, формувати.

Трансформація освітнього сектору в Україні визначена певними цінностями та пріоритетами, які спрямовують розвиток особистості на її якісну самореалізацію у соціумі. Розвиток глобальної інформаційної сфери впливає на трансформацію освітньої парадигми, окреслює перспективи модернізації освітнього середовища, сприяє виявленню співвідношення потреб і можливостей у процесі здобуття освіти.

Необхідність реформування системи середньої освіти України виникла з реальним усвідомленням того, що ідеологія старої школи не відповідає швидким змінам в інформаційному середовищі, яке вимагає від людини активності, ініціативності, творчості, нового способу мислення. Протягом останніх років увага уряду сконцентрована на необхідності модернізації змісту освіти в Україні. Новий зміст освіти передбачає формування певного типу світогляду особистості, розвиток умінь та навичок, потрібних для її успішної самореалізації у майбутньому [3, с. 7–11].

Нова школа також має на меті перепрограмувати ставлення суспільства до загальноосвітніх навчальних закладів [3]. Тож зміни, які відбуваються в системі середньої освіти України наслідують європейські тенденції розвитку освіти (тенденція до гуманізації, індивідуалізації, неперервної освіти, якісної професійної освіти, самоорганізації, самовизначення та ін.). Ці тенденції спрямовують побудову вітчизняних освітніх програм на врахування сучасних вимог і потреб суспільства у процесі становлення і розвитку особистості.

Звернення до досвіду модернізації змісту освіти в сучасній Австрії зумовлено низкою значних позитивних зрушень, які відбулися в її системі освіти. До цих зрушень відносимо впровадження нових освітніх програм з метою оновлення змісту освіти в середніх навчальних закладах різного типу. Освітні програми орієнтовані на розвиток різних компетентностей, мовної освіти, соціального інтелекту, формування світогляду та гендерної толерантності учнів. На особливу увагу заслуговують підходи до удосконалення освітніх програм, які призвели до якісних змін у навчально-виховному процесі в середніх навчальних закладах Австрії. Тому впровадження аналогічної практики щодо оновлення таких програм є актуальним на сучасному етапі реформування системи освіти в Україні.

Метою статті є аналіз основних тенденцій модернізації освітніх програм закладів загальної середньої освіти в Австрії та Україні.

Трансформація змісту освіти – це процес запровадження змін, який розвиває та удосконалює систему знань, практичні уміння та навички особистості у навчально-виховному процесі. Вона (трансформація) здійснюється на певних рівнях: державному (сукупність дій спрямованих на трансформацію системи освіти); індивідуальному (сукупність дій для самостійного і творчого розвитку особистості). Зміни в системі освіти відбуваються відповідно до прийнятих державних стандартів загальної середньої освіти та законів України. Серед документів вирізняємо такі: «Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти», Закон України «Про освіту», а також «Концептуальні засади реформування середньої освіти» [3; 4]. У документах окреслено напрями модернізації змісту середньої освіти, визначено стратегії її реформування та основні

завдання щодо оновлення змісту освітніх програм; обґрунтовано доцільність впровадження трансформацій у системі середньої освіти. Аналіз нормативних джерел показав, що основні концепції, на яких ґрунтуються законодавчі документи, програми та стандарти, спрямовуються на формування і розвиток компетентностей особистості відповідно до змісту освітніх галузей (мови і літератури, суспільствознавство, мистецтво, математика, природознавство, технології, здоров'я і фізична культура) та вимог щодо обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти [3, с. 11–12; 4].

Варто зазначити, що розроблення освітніх програм, внесення змін до їх змісту здійснюється через імплементацію європейських освітніх стандартів у вітчизняну систему освіти. Метою впровадження освітніх стандартів вважається визначення вимог щодо розвитку предметних компетентностей та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до їх вікових та психологічних особливостей (*тенденція до впровадження освітніх стандартів*).

У працях австрійських учених (Е. Атманна, М. Грліча) освітні стандарти розглядаються як певна кількість нововведень у системі освіти, які призначені встановлювати рівень знань учнів. Освітні стандарти – це вимоги та норми, рекомендовані міністерством освіти для визначення обсягу навантаження; також це щорічні випробування для аналізу успішності здобувачів освіти. Освітні стандарти визначаються як норми, правила та вимоги до вимірювання знань, умінь та навичок учнів. В Австрії це випробування (тестування), які здійснюються з трьох обов'язкових предметів у 4 та 8 класах [7, с. 29–32]. У вітчизняних закладах різного типу (школи, гімназії, ліцеї) впроваджено державну підсумкову атестацію з таких предметів: українська мова (мова та літературне читання), математика.

Необхідно наголосити, що в документі «Концептуальні засади реформування середньої освіти» наголошено на важливості впровадження нових освітніх стандартів у процесі модернізації змісту середньої освіти в Україні [3]. У «Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти» представлено перелік вимог щодо визначення рівня загальноосвітньої підготовки здобувачів освіти [4].

Варто зазначити, що освітні програми в сучасній Австрії розроблено відповідно до загальних положень, які викладено в законах «Про шкільну освіту» та «Про організацію шкіл» [8; 9, с. 1163]. У цих документах йдеться про те, що організація навчально-виховного процесу в середніх навчальних закладах різного типу Австрії побудована відповідно до принципів гуманізації та демократизації (формування відносин вчитель-учень як партнерських та рівних), соціального захисту, індивідуалізації та диференціації навчання, інтеграції, професійного навчання на етапі старшої школи. У нормативних документах чітко простежуються тенденції розроблення освітніх програм та організації навчально-виховного процесу на засадах компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів [8]. Наголосимо, що існують спільні для Австрії та України тенденції щодо побудови освітніх програм та організації навчальної діяльності.

Протягом останнього десятиліття спостерігаємо системну трансформацію змісту освіти в багатьох країнах. Глобальна освіта фокусується на важливості соціалізації особистості в соціумі, її здібності до аналізу історичних подій, розуміння сутності явищ соціально-культурної та екологічної сфер; та до усвідомлення необхідності співробітництва в інформаційно-економічному просторі [12, с. 23–24]. Тож основна мета трансформації системи освіти полягає у навчанні молоді свідомо сприймати інформаційний контент, розрізняти якість інформаційних ресурсів, розуміти значення якісної освіти та важливість екологічного мислення у подальшому житті. Зміни, які відбуваються у суспільстві (особливо під час пандемії COVID-19), впливають на трансформацію ідеології змін в системі освіти. Модернізація змісту освіти спрямовується на індивідуальний розвиток особистості, оволодіння практичними вміннями та навичками, її професійне самовдосконалення і самореалізацію в соціумі. У результаті цього виникає необхідність внесення змін до освітніх програм і навчальних планів у навчальних закладах різного типу.

Наголосимо, що на конструювання освітніх програм як в Австрії, так і в Україні здійснюють тиск політичні та соціальні чинники розвитку інформаційного суспільства. Вони (чинники) скеровують основні тенденції модернізації змісту освітніх програм на підвищення ролі освіти серед молоді. Прояв *тенденції до підвищення ролі якісної освіти* спостерігається у нормативних документах, де визначається ступінь залучення здобувачів освіти під час навчально-виховного процесу до політичної і соціальної сфер соціуму. Наприклад, на заняттях з історії та політології (у старших класах), релігії (згідно з релігійними поглядами в родині) та літератури здійснюється навчання особистості аналізувати політичні події за допомогою правильних світоглядних установок, отриманих на заняттях. Виховання політичної культури і громадянської відповідальності людини розглядається як визначальний чинник впливу на розвиток самосвідомості індивіду [6; 8].

Зауважимо, що оновлення освітніх програм здійснюється також відповідно до світових тенденцій реформування системи освіти (індустріалізація, інформатизація, інтеграція, гуманізація та ін.). З-поміж багатьох тенденцій розвитку глобальної освіти, які посилюють трансформації у процесі розробки освітніх програм, слід виокремити дві спільні для обох країн (Австрії та України) тенденції. Це тенденція до побудови освітніх програм на засадах компетентнісного підходу та тенденція до удосконалення освітніх програм на засадах особистісно орієнтованого підходу.

Тенденція до побудови освітніх програм на засадах компетентнісного підходу

Поштовхом для розроблення нових освітніх програм в Україні слугувала невідповідність результатів «старої школи» вимогам сучасної інформаційної сфери економічного простору. Втілення ідей концепції про

виховання успішної особистості в умовах зростання інформаційного потоку в багатокультурному середовищі спрямувало побудову освітніх програм середньої освіти на знаходження балансу між інформаційними, технологічними ресурсами та інтелектуальним потенціалом особистості в процесі її розвитку. Модернізація змісту освітніх програм ґрунтується на основних положеннях концепції про гармонійний розвиток особистості. Істотна увага приділяється формуванню предметних компетентностей.

Варто зазначити, що поняття «компетентність» визначається як здібність до балансування потреб та діяльності особистості. Розвиток компетентності здійснюється під час здобуття нових знань, умінь та навичок у навчально-виховному процесі. Ці здібності мають властивість виявлятися упродовж життя людини. І. Бех наголошує на тому, що сутність поняття «компетентність» полягає у поєднанні теорії та практики, що сприятиме ефективному вирішенню особистістю певних труднощів у соціальній сфері [1, с. 22–23]. В освітніх програмах та стандартах увагу приділено важливості набуття ключових і предметних компетентностей особистістю у процесі здобуття середньої освіти, що сприятиме її успішній професійній реалізації [10, с. 14]. Так, навчально-виховний процес у середніх навчальних закладах Австрії та України побудований у таких напрямках: суспільно-політичному (людина і суспільство); гуманітарному (мова і комунікація; креативність); природничому або екологічному (природа і техніка; здоров'я та спорт) [4; 8].

Основною метою впровадження компетентнісного підходу вважається формування нових знань, які людина зможе використовувати на практиці у фаховій діяльності. Компетентнісний підхід має розглядатися як процес розвитку ключових компетентностей, які фокусуються на практичному застосуванні раніше отриманих теоретичних знань [5, с. 225].

Наголосимо, що в умовах розвитку єдиного інформаційного простору істотного значення набуває саморозвиток і самовдосконалення людини, тому в досліджуваних країнах модернізація освітніх програм спрямовується на формування ключових і предметних компетентностей, вмінь і навичок, потрібних особистості в майбутньому.

Незважаючи на економічну нерівність країн, що досліджуються, розвиток ключових і предметних компетентностей учнів у навчальних закладах різного типу як в Австрії, так і в Україні реалізується через певний комплекс дій, спрямованих на оновлення змісту середньої освіти. Спільними для обох країн завданнями в освітніх програмах є:

- впровадження інноваційних технологій та альтернативних підходів у навчальній діяльності;
- уведення інноваційних форм організації підготовки учнів до реалізації їх власних цілей (соціальна компетентність);
- розвиток спілкування і культурного мовлення на заняттях (комунікативна і мовна компетентності);
- використання різноманітних інформаційних джерел (технічна компетентність);
- організація заходів, спрямованих на розвиток гендерної чутливості;
- розвиток креативності (художньо-естетична та творча компетентності);
- запровадження здоров'язберігаючих технологій (фізична компетентність).

Тенденція до вдосконалення освітніх програм на засадах особистісно орієнтованого підходу

Особистісно орієнтований підхід забезпечує розвиток індивідуального потенціалу людини, створює умови для її самореалізації та прояву здібностей, а також полегшує адаптацію особистості до навчання у початковій школі та розвиває вміння пристосовуватися (працювати в команді, змінювати стратегії, концентруватися на деталях та ін.) у соціумі та фаховій діяльності.

Наголосимо на тому, що у процесі побудови освітніх програм на засадах особистісно орієнтованого підходу необхідно звернути увагу на гуманізацію та лібералізацію освіти. Гуманізація освіти (це процес оновлення змісту освіти з метою допомогти особистості усвідомити важливість розвитку своїх природних здібностей та соціальних інтересів) призначена окреслювати шляхи для саморозвитку та самовизначення здобувачів освіти у навчально-виховному процесі. Лібералізація освіти (це процес створення умов для індивідуального розвитку особистості, її/його розуміння результату отриманих знань, усвідомлення важливості особистої та соціальної відповідальності) спрямовується на індивідуалізацію та диференціацію навчання, впровадження інноваційних технологій у процесі вивчення різних за змістом дисциплін та забезпечення умов для вчителів щодо вибору форм і методів організації навчання [2, с. 99–101]. Ідеї лібералізації та гуманізації розглядаються як чинники послідовних змін цілей освітніх програм як в Австрії, так і в Україні. Це процеси, за допомогою яких створюються умови для здійснення детермінації слабких і сильних сторін становлення особистості, формування її свідомого ставлення до збереження здоров'я, прояву соціальної ініціативи та активної діяльності в школі та поза її межами.

Зазначимо, що організація навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти в Україні здійснюється на засадах особистісно орієнтованого підходу (згідно з «Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти»). Особистісно орієнтований підхід спрямований на створення умов для розвитку інтелектуальних здібностей, індивідуального соціального потенціалу та зони творчої реалізації особистості [4]. Цей підхід дає змогу використовувати методики і технології, які спрямовані на виявлення індивідуальних здібностей дитини в навчально-виховному процесі. Акцентуємо увагу на тому, що запровадження особистісно орієнтованого підходу спрямовано на: формування особистісних цінностей дитини; діагностику її розумових здібностей; процес індивідуалізації навчання з метою успішної самореалізації особистості; зміну ролі педагога в середніх навчальних закладах [5, с. 346–348].

Зауважимо, що одним з основних принципів особистісно орієнтованого підходу вважається принцип індивідуалізації. У процесі аналізу наукової літератури спостерігаємо, що такий принцип є характерним для обох країн. Модернізація освітніх програм на засадах особистісно орієнтованого підходу здійснюється з урахуванням демократичних принципів організації навчання, які спрямовані на розвиток індивідуалізації навчально-виховного процесу країн, що вивчаються. Наголосимо, що використання методів індивідуалізації вважається також необхідним елементом для ефективного навчання, формування професійних якостей індивіда, визначення індивідуального потенціалу продуктивності особистості та її конкурентоспроможності.

Розглядаючи проблему спільних підходів до побудови та модернізації освітніх програм, спостерігаємо тенденцію до індивідуальної моделі навчання, яка передбачає самостійне опрацювання інформації, роботу з інформаційними технологіями та технічними засобами.

Індивідуальну модель навчання також вивчають як певний вид взаємної діяльності вчителя та учня. Наприклад, роль викладача полягає у формуванні пізнавального інтересу особистості, спостереженні за процесом виконання завдань різної складності та створенні психологічно сприятливої атмосфери в класі [11, с. 60–62].

Висновки. Проведений аналіз тенденцій модернізації освітніх програм дає змогу зробити висновок, що політичні та соціальні чинники розвитку інформаційного суспільства значно впливають на процес оновлення їх змісту. Основні тенденції удосконалення освітніх програм спрямовують навчально-виховний процес на єдність теорії, практики і досвіду, що виявляється в ефективному збалансуванні соціальних інтересів та індивідуальних потреб особистості.

Перспектива подальшого дослідження полягає в дослідженні проблеми модернізації змісту освітніх програм загальноосвітніх навчальних закладів в умовах дистанційного навчання.

Використана література:

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Вища освіта України. Педагогіка вищої школи : методологія, теорії, технології. 2009. № 3. С. 21–24.
2. Мелещенко Л. П. Лібералізація освіти в Україні: стан та перспективи. *Нова парадигма*. 2013. Вип. 115. С. 98–104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nopa_2013_115_14 (дата звернення: 19.11.2020).
3. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд. Гриневич Л. та ін.; за заг. ред. Грищенка М. 2016. 40 с.
4. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392, зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 143 від 26.02.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF> (дата звернення: 20.11.2020).
5. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир, 2012. 436 с.
6. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня : Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 р. № 408 URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv> (дата звернення: 21.11.2020).
7. Amtmann E., Grillitsch M., Petrovic A. Bildungsstandards in Osterreich – Die Ergebnissrückmeldung im ersten Praxistest. Das Rückmeldedesign zur Baseline-Testung (8. Schulstufe) aus Sicht der Adressaten. BIFIE-Report. Graz : Leykam, 2011. № 7. 201 s.
8. Bundesgesetz über die Ordnung von Unterricht und Erziehung in den im Schulorganisationsgesetz geregelten Schulen, Fassung vom 31.12.2018 URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung> (дата звернення: 20.11.2020)
9. Bundes-Schulaufsichtsgesetz. BGBl. Ausgegebenam 8. August 1962. Nr. 240. S. 1162–1208 URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung> (дата звернення: 20.11.2020).
10. Definition of Selection of Competencies (DeSeCo) : Theoretical and Conceptual Foundation / S. D. Rychen, L. H. Salganik. Neuchatel, 2002. 27 p.
11. Herber H.-J. Das Unterrichtsmodell «Innere Differenzierung». Die Bedeutung von Analogiebildungs und Motivationsprozessen. Bildungsweg. Innsbruck : Studienverlag, 1998. S. 59–71.
12. Osler A. Education for Global Citizenship. ZEP: Zeitschrift für internationale Bildungsforschung und Entwicklungspädagogik. Münster: Waxmann, 2004. № 27 (1). S. 22–26.

References:

1. Bekh I. D. (2009) Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti. Vyshcha osvita Ukrainy [The Competence Approach in the contemporary education system. Higher Education in Ukraine]. 2009. № 3. Pedagogika vyshchoi shkoly: metodolohiia, teorii, tekhnolohii. S. 21–24. [in Ukrainian].
2. Meleshchenko L. P. (2013) Liberalizatsiia osvity v Ukraini: stan ta perspektyvy [Liberalization of Education: Status and Perspectives] URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nopa_2013_115_14 (data zvernennia: 19.11.2020) [in Ukrainian].
3. Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly (2016) [New Ukrainian School: conceptual principles of secondary school reform (2016)] 2016. 40 s. [in Ukrainian].
4. Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu bazovoi i povnoi zahalnoi serednoi osvity: zatv. postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 r. № 1392. Iz zminamy, vnesenymy zghidno z Postanovamy KM № 143 vid 26.02.2020 [On Approval of the State Standard of Basic and Full General Secondary Education. MES Order № 143] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF> (data zvernennia: 20.11.2020) [in Ukrainian].
5. Dubaseniuk O. A. (2012) Profesiina pedahohichna osvita: osobystisno oriientovanyi pidkhid: monohrafiia / O. A. Dubaseniuk [Professional Pedagogical Education: Personality Oriented Approach: monograph] [in Ukrainian].

6. Typova osvitnia prohrama zakladiv zahalnoi serednoi osvity III stupenia: nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 20.04.2018 № 408 [Typical Educational Program of General Secondary Education Establishments of III degree. MES Order № 408] URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv> (data zvernennia: 21.11.2020) [in Ukrainian].
7. Amtmann E., Grillitsch M., Petrovic A. (2011) Bildungsstandards in Osterreich – Die Ergebnisrückmeldung im ersten Praxistest [Educational Standards in Austria - the Feedback of the Results in the First Practical Test]. 201 s. [in German].
8. Bundesgesetz über die Ordnung von Unterricht und Erziehung in den im Schulorganisationsgesetz geregelten Schulen, Fassung vom 31.12.2018 [Federal Law on the Organization of Instruction and Upbringing in Schools regulated by the School Organization Act, version dated December 31, 2018] URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung> (data zvernennia: 20.11.2020) [in German].
9. Bundes-Schulaufsichtsgesetz. BGBl. Ausgegebenam 8. August 1962. Nr. 240 [Federal School Supervision Act, version dated August 1962. Nr. 240] URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung> (data zvernennia : 20.11.2020) [in German].
10. Rychen S. D., Salganik L. H. (2002) Definition of Selection of Competencies (DeSeCo) : Theoretical and Conceptual Foundation. 2002. 27 p. [in English].
11. Herber H.-J. (1998) Das Unterrichtsmodell «Innere Differenzierung». Die Bedeutung von Analogiebildungen und Motivationsprozessen Bildungsweg [The «Inner Differentiation» teaching model. The Importance of Analogy and Motivational Processes in Education]. Innsbruck : Studienverlag, 1998. S. 59–71. [in German].
12. Osler A. (2004) Education for Global Citizenship. ZEP : Zeitschrift für internationale Bildungsforschung und Entwicklungspädagogik. Münster : Waxmann, 2004. № 27 (1). S. 22–26 [in English].

Dienichieva O. I. Tendencies of modernization of educational programmes of general secondary education establishments in Austria and Ukraine

The article deals with the main tendencies of the development and modernization of educational programmes of secondary schools in Austria and Ukraine. The influence of political and social factors on the secondary education content reforms is defined. The necessity of transition to a new secondary school educational model is revealed. The author focuses on the people's attitude towards the quality of education. The emphasis on the positive experience of the content education modernization in Austria is placed. It is also concentrated on the implementing of similar changes in our education system. The article highlights the importance of educational program innovation in the light of contemporary knowledge society. The government documents refer to the problem of educational programme development that is based on the competence and personal oriented approaches. The expediency of implementing new educational standards is substantiated. It provides the opportunity to direct the educational process to the subject competencies development as well as to make changes to students' learning results assessment.

The article unveils that the modernization of educational programs is carried out in accordance with global trends in the sphere of the secondary education system reforming. The general tendencies of educational programmes modernization are singled out. In general, the main tendencies can be observed: tendency to develop educational programs on the basis of the competence approach and tendency to improve educational programs on the basis of personality oriented approach. It is noted that the scientific ideas of a successful personality upbringing in an intensive information flow are aimed at updating the content of these programmes. The key principles of comprehensive and harmonious development of personality also involve the educational programme development to balance the level of information and technological resources and person's individual abilities in school life and other social spheres. In addition, the general tasks of the programmes of secondary educational institutions in Austria and Ukraine are analyzed. It is assumed that the social factors influence the ways of educational programmes modernization, taking into account the intellectual potential of the individual.

Key words: educational programs, modernization, transformation, content of education, implementation, educational standards, subject competencies development, improvement, to direct, to form.